

RTU studiju kurss "Modulis "Profesionālā lietpratība pirmsskolas metodiskajā darbā": Interesu izglītība un darbs ar talantīgiem bērniem"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0408
Nosaukums	Modulis "Profesionālā lietpratība pirmsskolas metodiskajā darbā": Interesu izglītība un darbs ar talantīgiem bērniem
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Linda Pavītola - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Rita Burceva - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss pilnveido izpratni un zināšanas par apdāvinātības un talanta attīstības teorētiskajām nostādnēm, kā arī apdāvināto un talantīgo izglītojamo identificēšanas un attīstības iespējām, integrējot pirmsskolas izglītības praksē teorētiskās un praktiskās zināšanas par padziļinātu individuālo un diferencēto pieeju. Studiju kurss piedāvā iespēju salīdzinošā aspektā konstruktīvi izvērtēt esošo pieredzi un piedāvāt inovatīvus risinājumus, kā arī konceptuālus pedagoģiskā darba modeļus ieviešanai pirmsskolas izglītības praksē un interešu izglītībā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kura mērķis: pilnveidot izpratni un zināšanas par apdāvinātības un talanta attīstības teorētiskajām nostādnēm, kā arī apdāvināto un talantīgo izglītojamo identificēšanas un attīstības iespējām, integrējot pirmsskolas izglītības praksē teorētiskās un praktiskās zināšanas par padziļinātu individuālo un diferencēto pieeju. Studiju kursa uzdevumi: attīstīt un pilnveidot pedagoģiski profesionālo kompetenci teorētisko nostādņu izpratnei un apdāvināto bērnu identificēšanai pirmsskolas pedagoģiskajā procesā, izzinot gan attīstības īpatnības un vajadzības, gan pedagoģiskās stratēģijas, kas var tikt pielietotas spēju potenciāla attīstīšanai pirmsskolas izglītības vidē un interešu izglītības kontekstā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Talantīgu personību biogrāfisko aspektu analīze: - Izvēlēties cilvēku, kas atklājis un pierādījis savu talantu. - Analizēt viņa talanta attīstības procesa aspektus, pamatojoties uz teorētiskajām atziņām un modeļiem. - Raksturot kritērijus/apstākļus, pēc kuriem tika pamanīts un atpazīts talants, īpaši akcentējot pirmsskolas vecumposmu. - Atklāt interešu izglītības iespējas 3.punktā raksturoto kritēriju pamanīšanā un izkopšanā. Esejas apjoms 2-3 lpp. 2. Bērnu raksturojums, izmantojot Dž. Bettsa apdāvinātu bērnu identificēšanas vadlīnijas: - Izvēlēties 3 skolēnus, kuriem esat novērojušas apdāvinātību kādā no darbības/mācību jomām. - Izvērtējiet šos skolēnus, izmantojot Dž. Bettsa apdāvinātu skolēnu identificēšanas vadlīnijas. - Raksturojiet iegūtos datus atbilstoši Dž. Bettsa aprakstītajiem 6 tipiem personalizētās pieejas kontekstā. - Prezentēt (nav nepieciešama prezentācija) un piedalīties diskusijā semināra laikā. 3. Metodes un paņēmieni darbā ar talantīgiem un apdāvinātiem bērniem: Metožu vārdnīcas veidošana. Ilustrēt metodes ar labās prakses piemēriem, kas raksturo pedagoģiskās pieejas darbā ar apdāvinātiem un talantīgiem bērniem gan pedagoģiskajā procesā pirmsskolā, gan interešu izglītībā. 4. Talanta teorētisko atziņu izpēti un zinātnisko pētījumu rezultāti – izvēlēta temata sagatavošana un prezentācija: - Izvēlēties savā profesionālajā praksē aktuālu tematu, kam nepieciešama padziļināta izpēte un ko varētu piedāvāt pirmsskolas pedagogu profesionālajai pilnveidei. - Pamatojoties uz zinātnisko literatūru un avotiem, atklāt tematu, izveidojot prezentāciju 10-15 minūšu garumā. - Prezentācijā atklāt gan teorētiskos, gan praktiskos aspektus izvēlētajam tematam un ietvert jautājumus kolēģiem.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Baccassino F and Pinnelli S (2023) Giftedness and gifted education: A systematic literature review. Front. Educ. 7:1073007. doi:10.3389/educ.2022.1073007 2. Johnsen, S.K. (2024). Finding Talent: An Overview of Research about Best Practices in Identification. Educ. Sci. 2024, 14,1027. https://doi.org/10.3390/educsci14091027 3. Atbalsts izcilībai. https://atbalstisizcilibai.lv/wp-content/uploads/2019/07/Kādu-modeli-izvēlēties-izglītības-iestādē-bērna-talanta-veicināšanai.pdf 4. Ieraudzīt talanta iedgļi katrā bērnā. Intervija ar Dr. paed. Anitu Skalbergu par bērnu talanta potenciāla identificēšanu un veicināšanu (2020). Pieejams https://skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/ieraudzit-talanta-iedigli-katra-berna 5. Īpaši pasākumi apdāvinātības veicināšanai Eiropas skolās. Darba dokuments. Eiropas komisija: Eurydice, 2006. 6. Lilita Švirževska, Ilze Vjaterē-Meinart (2019). Attīstošās un izzinošās rotaļlietas. Pirmsskolas vecuma bērniem. Rīga: Avots. 7. Christopher Meidl, Louise Ammentorp (2019). Impactful Practices for Early Childhood Teacher Educators. Rowman & Littlefield. 8. Jennifer Lee Quattrucci (2019). Educate the Heart: Screen-Free Activities for Grades PreK-6 to Inspire Authentic Learning. Rowman & Littlefield. 9. Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., & Worrell, F. C. (2011). Rethinking Giftedness and Gifted Education: A Proposed Direction Forward Based on Psychological Science. Psychological Science in the Public Interest, 12(1), 3-54. doi:10.1177/1529100611418056 Papildu / Additional: 1. Olszewski-Kubilius, P. Where Are We Now with the Implementation of the Talent Development Framework for Gifted Students and Where Do We Go in the Future? Educ. Sci. 2024, 14, 932. https://doi.org/10.3390/educsci14090932 2. Li, J.W.; Leung, S.K.Y.; Wang, M.D.; Yuen, M. Developing Talented Children's Computational Thinking Through Multimodal Literacies in Pop-Up Storybooks: A Case Study in Hong Kong. Educ. Sci. 2024, 14, 1377. https://doi.org/10.3390/educsci14121377 3. Amanda Alzena Sullivan (2019). Breaking the STEM Stereotype: Reaching Girls in Early Childhood. Rowman & Littlefield. 4. Černova, L. Talanta nasta. Apdāvinātības problēma mūsdienu psiholoģijas kontekstā. Psiholoģijas pasaule, 05, 2004. 5. Millere A. (2000). Apdāvinātā bērna drāma. R., Atēna. 6. Plucker, J. A., & Callahan, C. M. (2014). Research on Giftedness and Gifted Education: Status of the Field and Considerations for the Future. Exceptional Children, 80(4), 390-406. doi:10.1177/0014402914527244 7. Renzulli, J. The three-ring conception of giftedness: a developmental model for creative productivity. In: Conceptions of giftedness. Edited by R. J. Sternberg, J. E. Davidson. New York: Cambridge University Press. 1986. pp. 53-92. 8. Tan, A.-G. (Ed.). (2013). Creativity, Talent & Excellence. London: Springer. 9. Watters, James Joseph & Diezmann, Carmel M. (2013) Starting small : a staged approach to professional development in gifted education. Australasian Journal of Gifted Education, 22(2), pp. 5-17. Available at: http://eprints.qut.edu.au/67912/ Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1. Providing Curriculum Alternatives To Motivate Gifted Students 2. http://www.kidsource.com/education/motivate_gifted.html 3. Effective provision for gifted and talented in primary education 4. http://www.education.gov.uk/publications//eOrderingDownload/GTPPrimary.pdf 5. Journal for the Education of the Gifted 6. Gifted and Talented International 7. http://www.talented.org.au
Nepieciešamās priekšzināšanas	Skolotāja profesionālās darbības pamati, Psiholoģija skolotājiem, Mācīšana un mācīšanās, Iekļaujoša un speciālā izglītība.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Talants un apdāvinātība kā dažādības aspekts. Jēdzienu apdāvinātība, talants būtība un savstarpējā saikne. Zinātniskie pētījumi Latvijā un pasaulē, to rezultāti. Talantīgo un apdāvināto izglītojamo sociālā un emocionālā attīstība un iekļaušanās socializācijas procesā. Interesu izglītības un pedagoģiskā procesa mijsakarbības pirmsskolā.	8	8	4	10
Talanta attīstību sekmējošie faktori – spējas, kreativitāte, motivācija, interese, personība, iespējas, u.c. Talantīgo izglītojamo tipu raksturojums un identifikācijas mehānismi.	6	8	4	10
Interesu izglītības piedāvājums un iespējas. Apdāvināto un talantīgo bērnu izglītības vajadzības un to nodrošinājuma iespējas. Skolotāji un vecāki kā partneri izglītības vajadzību nodrošināšanā, sabiedrības iesaiste. Metodes un paņēmieni darbā ar talantīgiem un apdāvinātiem bērniem. Individualizācija un diferenciācija. Stereotipi.	10	10	4	12
Profesionālās kompetences pilnveides aspekti darbā ar talantīgiem izglītojamajiem. Individuālo programmu veidošanas iespējas. Dž. Betsa (George Betts) modelis. Talantus atbalstoša izglītības iestādes kultūra.	8	26	4	36
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

Zina teorētiskās pamatnostādnes apdāvinātības un talanta jēdziena izpratnē. Izprot talantīgo un apdāvināto bērnu emocionālās, sociālās, fiziskās un intelektuālās attīstības īpatnības un vajadzības. Prasme mērķtiecīgi plānot bērnu individuālās attīstības, mācīšanās, personības un sociālās izaugsmes vajadzību izzināšanu. Spēj atpazīt talantīgos un apdāvinātos bērnus.	1. Eseja. Vērtēšanas kritēriji: • Prezentācijas saturs, struktūra. • Personību izvēle, atklājot dažādus to personību raksturojošus aspektus saistībā ar talanta attīstību. 2. Diskusija. Vērtēšanas kritēriji: • Argumentēts izklāsts un problēmjautājumu formulējums. • Sasaiste ar personalizētās pieejas īstenošanu pedagoģiskajā praksē. Pārbaudes veidi: * Darbs lekcijās un semināros. * Talantīgu personību biogrāfisko aspektu analīze. * Bērnu raksturojums, izmantojot Dž. Bettsa apdāvinātu bērnu identificēšanas vadlīnijas. * Metodes un paņēmieni. * Izvēlēta temata izpēte un prezentācija.
Zina un izprot pedagoģiskās pieejas organizējot darbu ar apdāvinātiem un talantīgiem bērniem. Izprot interešu izglītības pamatprincipus, darba organizēšanas likumsakarības pirmsskolā un pedagoģisko līdzekļu izvēli atbilstoši plānotajam mērķim. Spēj mērķtiecīgi un kritiski izvēlēties un integrēt dažādas mācību metodes un tehnoloģijas darbā ar daudzveidīgo intelektuālo iespēju bērniem.	3. Prezentācija. Vērtēšanas kritēriji: • Argumentēts izklāsts un problēmjautājumu formulējums. • Sasaiste ar pedagoģisko pieeju īstenošanu pedagoģiskajā praksē.
Prasme izvērtēt esošo pieredzi apdāvināto un talantīgo bērnu izglītošanā pirmsskolā. Prasmes individualizēt un vadīt pedagoģisko darbību atbilstoši izglītojamo izaugsmes potenciāla īstenošanai pirmsskolas pedagoģiskajā procesā un interešu izglītībā. Spēj īstenot inovatīvu un uz savstarpēju sapratni orientētu pirmsskolas pedagoģisko procesu, atbilstoši izglītojamā individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem. Spēj kritiski reflektēt savu pieredzi un profesionālās kompetences attīstības dinamiku.	4. Projekts. Vērtēšanas kritēriji: • prezentācijas saturs, • struktūra, • tēmas aktualitāte un atklātība, • jautājumu izvēle un atbilžu jēgpilnība.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Darbs lekcijās un semināros	20
Talantīgu personību biogrāfisko aspektu analīze	15
Bērnu raksturojums, izmantojot Dž. Bettsa apdāvinātu bērnu identificēšanas vadlīnijas	15
Metodes un paņēmieni	20
Izvēlēta temata izpēte un prezentācija	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	